

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyel bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Szemle.

A trónbeszéd. — Emelik az adót. — Papot küld a brassói kamara külföldre tenyészállatot vásárolni.

E hó 14-én megnyílt a parlament. A megnyitó ülésen a király ajakáról elhangzott trónbeszéd foglalkozott a mezőgazdaság aktuális kérdéseivel is. Felölelte egy pár szóban a gazdák óhajait és kiállításba helyezte azok részben való teljesítését. Nem maradt el azonban az adóemelés megemlézése sem, bárha a mezőgazdaság mai sulyos viszonyai újabb áldozatok hozatalát egy generális reform nélkül nem fogja megbírni. A trónbeszédnek a mezőgazdák érdeklő része egyébként a következőleg szólott:

„Az agrár törvényt szisztematikusan alkalmazták mindenütt s ezért közeledik a kisajátítás befejezéséhez. A kormánynak most az a feladata, hogy a mezőgazdasági termelést fokozza s ezért a földművelésügyi minisztériumot reorganizálják s a mezőgazdasági oktatás újjászervezése válik szükségessé. Az erre vonatkozó törvénytervezetek is ebben az ülészakban kerülnek megszavazásra. — Gondoskodni fog továbbá a kormány arról, hogy a mezőgazdák olcsó hitelhez jussanak. A halászlai törvény és az erdőtermelésre vonatkozó törvény módosítása, a köznevelés helyzetének javítása szintén szükségességnek látszik. A költségek egyre fokozódnak és ez arra kényszeríti a kincstart, hogy bevételi forrásait szaporítsa. Emiatt az adónemeket módosítani kell, az egyenes, forgalmi és fogyasztási adókra vonatkozó rendelkezések reformálásával.“

Nagyon várjuk úgy az agrárreform lezárását, mint a magyarnyelvű szakoktatásügy megalapozását, olcsó hitelt, a kiviteli vámköztelést és a szállítási nehézségek megszüntetését, mert ezek nélkül elpusztulunk a saját zsirunkban.

Emelik az adót és pedig a gazda adóját elsősorban s gazdaközönségünk némán várja ezt és nem akad felszólaló a gazdatáborból. — Ma sem bírjuk a közterheket s ha most meg — amint hírlik — tiszzeresére emelik a földadót s ennek megfelelően emelkednek a járulékok is, dombra kerül a birtokok nagy része, mint ahogy Kolozsváron a Széchenyi-téren az adó tartozás címen lefoglalt ingóságok felett minden nap pereg a dob s hallik utána „Ki ad többet érte“. Az új föld vásárló, aki magyar nem igen lehet, védi az adótörvényt, mert a tervezet szerint az kevesebb adót fog fizetni. Minél többször írják át a birtokot annál többször fizetik érte az átírási illetéket. Ez is lehet egy finans érv, de az ingatlan forgalomnak ily módon való elősegítése nem lehet támogatást érdemlő közérdek.

Hogy miből fogjuk kitermelni az adó többletet, azt még nem tudjuk. Mert ma pld. fölterményünket a búzát önköltségtől áron alól kell piacra dobnunk s egy évig így hiába dolgozunk és a jövedelem helyeit meglevő vagyonyunkat eltük meg. Egy hold föld országos átlagban kb. 300 kg. búzát terem. Vegyük erdélyi átlagnak ennek kétszeresét 600 kg.-t és számítsuk ki az előállítás költségeket.

1 kst. h. szántása	—	600 L.
boronálása, vetése	—	100 „
Vetőmag	—	800 „
Gyomlálás	—	300 „
Aratás	—	1400 „
Hordás	—	500 „
Cséplés	—	800 „
Földbér	—	1000 „
Biztosítás	—	100 „
		5600 L.

Hol van még a befektetett tőke kamata, az eleven és holtállár, épület fenntartás, adók, apadás? A 6 mázsás átlag termést mázsánként 800 L.-vel számítva = 4800 L. bevétel áll az 5600 L. készpénz kiadással szemben! Minden további művelet a gabonával csak emeli a költségeket. Rostálás, forgatás, szállítás stb. — Tehát miből fogjuk a tizszeres adót fizetni?

Sorra vehetünk csaknem az összes többi terményeket valamint az állatárakat is, ilyen vagy ehez hasonló eredmény jönne ki és mégis néma a gazdaközvélemény mintha minden a legnagyobb rendben volna!

A mezőgazdasági kamarai tagságra a törvény értelmében is elsősorban okleveles gazdák választandók. — Ilyenek lettek volna elegendő számmal a választások alkalmával, de a magasabb politikai szempontok érvényesültek az közérdek meilőzésével. Mint a B. L. újján értesülünk a brassói kamara papot küld Svájcba bikát vásárolni. Ez hasonló ahoz a háborus esethez, amikor ugyanezt a patikusra bízták. Vajjon mit szólnának a hívek, ha egy gazda prédikálna papjuk helyett a szószékről. Ha a földművelő nép keservesen szerzett pénzéből fizetett félszázalékos kamarai illetékből és adókból százezreket és milliókat költenek a kamarák külföldi apaállat beszerzésére *elvárjuk és meg is követeljük, hogy ne az esetleg kirándulni vágyó tagok, hanem hozzá értő szakemberek küldessenek ki.*

Időszerű kérdések a traktorszántás köréből.

A mai traktorok élettartama.

A különféle traktorok gyakorlati értékének megítélésénél az élettartam egyik legfontosabb tényező. Jelentősége annyival is inkább nagy, mert a hosszú élettartamu traktoroknál termésszerűen a javítási és jókarbantartási költségek is alacsonyok és megfordítható.

Hogy a nálunk ma forgalomban levő gyártmányok hány munkaórát bírnak el, erre nézve biztos adataink ma még nincsenek, már csak azért sem, mert az élettartamnak körülbelül megfelelő idő óta közülük csak egy néhány van még használatban. De különben is a traktoroknál a használat körülményei (könnyű vagy nehéz munka, mérsékelt vagy túlhajtott üzem, gondos és szakavatott, vagy nem ilyen kezelés, jó vagy gyenge minőségű kenőolaj stb.) olyan sokféle lehetnek, hogy az élettartamra nézve mindenkor érvényességű számadatokat felállítani ugysem lehetne. Csak technikai elvek (mechanikai alaptétel-k), másrészt a régi traktorokkal és motorekkel is szerzett gyakorlati

tapasztalatok vannak, amelyek a várható élettartamra nézve irányítanak bennünket. Ezekre támaszkodva zsinórmértékül körülbelül a következők szolgálhatnak:

A mai traktorok anyagát, az alkatrészek kidolgozását és szerkezeti színvonalukat mérlegelve, véleményünk szerint az élettartamot 1. a most említett szempontokból *nem* legelsőrangú (amilyenek inkább az amerikai traktorok szoktak lenni) és emellett *magas* (1000-en felül) fordulatszámmal járó traktoroknál 5000—6000, 2. a nem legelsőrangú kivitelű, de *alacsony* (1000 en aluli) fordulatszámu, avagy *elsőrangú* kivitelű (amilyenek az európai traktorok szoktak lenni) de *magas* fordulatszámu 7000—8000, 3. az elsőrangú kivitelű és alacsony fordulatszámu traktoroknál 9000—10,000 munkaórára tehetjük normális kezelés és gondozás mellett. Különösen gondos kezelés és jókarbantartás mellett ezek az élettartamok még mintegy 1000—2000 munkaórával emelkedhetnek, úgyhogy ilyen esetben a legjobb traktoroknál 11,000—12,000 munkaórára is tehetjük az élettartamot.

Ha gazdáink az érdeklődésük tárgyát képező traktorokra nézve az itt irányadónak jelzett tájékoztató adatokat (anyag, alkatrészek kidolgozása, szerkezeti színvonal) szakavatott helyről beszerezik s aztán saját körülményeiket is (várható kezelés, gondozás, olajozás stb.) mérlegelve, az itt megadott határok között veszik fel az élettartamot, számottevően sohasem csalódhatnak.

Németországi nitrogén-trágyázási kísérletek.

A statisztikai kiadványok szerint Németország nitrogéntrágyafogyasztása már eléri a háboru előtti mennyiséget. Ez ad időszertüség azoknak a kísérleteknek, melyeket a német gazdasági egyesület (D. L. G.) kötelékében végeztek annak a kérdésnek tanulmányozására, hogy milyen nitrogénműtrágya-mennyiségek milyen mértékben és milyen jövedelmezően fokozzák a termést.

Őszi rozs fejtrágyázás. Alaptrágya ha-kint 200 kg., 40% káli és 200 kg. Thomassalak:

Trágyázás mértéke hektáronként	Terméskülönbség az alaptrágyához viszonyítva q ha.-onként	A műtrágyázásba fektetett tőke kamatozott:
+ 16 q kénsvavas ammónium (vagy megfelelő mennyiségű csilláslétrom)	+ 5.20	170%
+ 22 q	+ 7.70	191%
+ 28 q	+ 9.12	171%

Vagyis Németországban közepes trágyázásnak mondott, ha két 220 kg. nitrogén-trágya felülzórása mutatkozott legjövödelmezőbbnek.

Őszi kalászos trágyázás különböző nitrogéntrágyákkal. Őszi árpa, buza és rozs foszfor-sav (szuperfoszfát, vagy Thomassalak) és káli-trágyát kapott alaptrágyának, ehhez emelkedő mennyiségben nitrogéntrágyát különböző alakban: ha.-ként 1.6, 2.5, 3.3 q. kénsvavas ammóniát, vagy 2, 3, 4 q. méz-nitrogént részben vetés előtt, részben fejtrágyának kiszórva. Egy kg. N. kénsvavas ammónium alakjában adva, kis adagnál 11 kg., közepesnél 13, nagynál 14 kg.-al emelte a szemtermést; méz-nitrogén alakjában nyujtva 10, 11, 13 kg.-al. Vagyis a

legerősebb nitrogéntrágyázás mutatkozott legjövödelmezőbbnek.

Zabtrágyázás. Alaptrágya hektáronként 1—2 q. 40 százalékos kálsó és 1 q. szuperfoszfát, illetve 2—3 q. Thomassalak. Ezenkívül kapott nitrogéntrágyát.

Trágyázás mértéke:	Terméskülönbőség az alaptrágyázáshoz viszonyítva q ha.-onként	A nitrogéntrágyázásra fordított költség kamatozott:
+ 1.6 q	kénsavas ammónium (vagy ennek megfelelő mennyiségű mézsnitrogén) hektáronként + 6.71	181%
+ 2.2 q	+ 10.35	214%
+ 2.8 q	- 11.14	165%

A kísérletek tanulsága szerint tehát a (szérintük) közepesen erős nitrogéntrágyázás emelte a termést legjövödelmezőbbben.

Burgonyatrágyázás. A burgonya foszfor-sav és káli némely kísérletnél istállótrágya, illetve zöldtrágyán, mint alaptrágyán, kívül nitrogéntrágyázásban részesült, emelkedő mennyiségű kénsavas ammónium, illetve mézsnitrogén alakjában.

Trágyázás mértéke:	Terméskülönbőség az alaptrágyázáshoz viszonyítva q ha.-onként	A nitrogéntrágyázásra fordított költség kamatozott:
- 1.6 q	kénsavas ammónium (vagy megfelelő mennyiségű mézsnitrogén) hektáronként 33.65	16.8%
- 2.8 q	47.36	11.1%
- 4.0 q	62.50	9.5%

A trágyázásra fordított költség kamatozása kielégítő, de megjegyzi a közlemény, hogy ez az elmúlt évek alatt marad. A — náluk — kis trágyaadagok emelték a termést legjövödelmezőbbben.

Takarmányárpa. Az alaptrágya foszfor-sav- és kálitrágya, sok esetben pedig istállótrágya volt. Ez a körülmény a nitrogéntrágyázást mindenestre erősen befolyásolta, de az — mint az alábbi kimutatásból látható — mégis jövödelmező volt. A közepes trágyaadagok — kath. holdanként kb. 200 kg. kénsavas ammónium — fokozta a termést legjövödelmezőbbben.

Trágyázás mértéke:	Terméskülönbőség az alaptrágyázáshoz viszonyítva q ha.-onként	A nitrogéntrágyázásra fordított költség kamatozott:
- 2 q	kénsavas 96	100%
- 4 q	ammonium 218.10	127%
- 6 q	261.15	81%

Törvények, rendeletek.

A kisajátított erdők hártalanítása.

A Monitorul Oficial november 7-iki száma közli a kisajátított erdők árának kifizetésére vonatkozó minisztertanácsi határozatot, amelyet magyar fordításban a következőkben hozunk:

A minisztertanács 1926. október 23-i gyűlésén tárgyalás alá véve a földmivelésügyi és pénzügyminiszterek előterjesztéseit, amelyek szerint a 92—1924 és 517—1925 számú minisztertanácsi jegyzőkönyvek rendelkezéseihez az erdélyi és bukovinai kisajátítások után járó árak kifizetésére vonatkozólag bizonyos hozzáadásokat javasolnak, tekintetbe véve ezen jelentős indokait elhatározza:

1. szakasz. Jóváhagyja ezen jelentést és ennek alapján a következőket rendeli el:

Azon kötvények, amelyeket az állam bocsát ki. Erdélyben és Bukovinában az agrártörvény alapján, kisajátított erdők ára fejében a 92—1924 és 517—1925. számú min. tanácsi jegyzőkönyvek rendelkezései szerint szelvényekkel, lesznek elállítva azon félévre következő május elsejével, vagy november elsejével kezdődő szelvényekkel, amelyben az erdő a kisajátított tulajdonos birtokából elvételre és ténylegesen az állam erdészeti szerveinek kezelése alá került.

Ezen kisajátítások végérvényességével és a tulajdonosoknak járó kisajátítási ár kifizetésével kapcsolatban intézkedés teendő a községek megterhelésére nézve is, amely szerint

a községek erdők létesítésére szükséges árat az államnak megfizessék. A megterhelés a rákövetkező év január 1-vel esedékes, amelyben az állam a kisajátított tulajdonosnak az árat kifizeti és a következőképpen lesz kiszámítva, alapul szolgál a kisajátítási ár felemelve a szelvények értékével, amelyeket az állam a tulajdonosnak az erdő államkezeléséről számítva azon év január 1-ig fizetett, amelyben a megterhelés történt, ehhez hozzáadtnak a kisajátított erdők felmérési költségei. A megterhelés a község szabad választása szerint egy összegben, vagy 10 éves részletekben történhetik.

2. szakasz. A kötvények szelvényeinek kifizetése, ami a kisajátított erdőtulajdonosok hártalanítása gyanánt jár, mint eddig is az államadosságok törlesztésére vonatkozó költségvetési szakasz alapján az 1922. évi 5%-os kisajátítási kötvényekkel kapcsolatban történik. Az 1926. évben bezárólag lejárató szelvények a költségvetés 34 ik tétele alapján fizetendők. Aláírások.

Gyümölcsszállítási újabb kedvezmények. A CFR. vezérigazgatósága a friss gyümölcs szállítványokra vonatkozóan a vasúti árudijszabásban a következő módosításokat tette: a gyorsárúként gyors-, személy-, vagy egyesvonaton szállításra feladott friss gyümölcsszállítványok a jövőben a kedvezményezett gyorsárudijszabás díjtételei alapján számolandók el a 20%, illetéktöbblet felszámítása nélkül.

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1922. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Gazdakör Tusnád.

1923. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Gazdakör Tusnád.

1924. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Ifj. gr. Béldl Kálmán Zsibó, Gazdakör Tusnád, Heinrich Károly Buzlás.

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Ifj. gr. Béldl Kálmán Zsibó, Csiki Sándor Kolozsvár (50 L. Gazdakör Tusnád, Heinrich Károly Buzlás, br. Blomberg Frigyes Gardánfalva, Vámszer Gyula Nagyszeben (50 L.), Schneider Márton Kisratos, Bakay János Parcza (50 L.), Jákó Pál Aranyosmedgyes, Gazdakör Magyarszentmárton, Tolvaly Ferenc Poka, Sz. Király Andor Margitta, Szentferencrdi Zárda Köhalom (50 L.)

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Csiki Sándor Kolozsvár, Bakay János Parcza, Jákó Pál Aranyosmedgyes, Gazdakör Magyarszentmárton, Tolvaly Ferenc Poka, Sz. Király Andor Margitta.

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Csiki Sándor Kolozsvár, Tolvaj György Széplak, Vámszer Gyula Nagyszeben, Bakay János Parcza, Szentferencrdi Zárda Köhalom, Virág Károly Zilah (50 L.)

1926. évre 100 L. tagdíj pótlást fizetett: Kópacz Béla Gyergyószentmiklós, Érszényes Lajos Balázsfalva, Juricskay Dezső Élesd, Gyertyánffy Andor Gyér, Vajna Andor Kézdimártonfalva, Köblös István Magyarnevegye, Boér Sándor Hídvég, Prepelczay Jenő Szigetfalva, Buding Gyula Billéd, Lőrincz Sándor Kilyénfalva, Ifj. Boros Zoltán Aranyosmedgyes, dr. Boros Béni Gurahoncz, Greger György Segesvár, Hitelszövetkezet Marosujvár (50 L.), Ádám Attila Zágón, Brunner Béla Kolozsbors, gr. Horváth Tholdy Rudolf Marosnémeti, Tanka Béla Kövend.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Ifj. gr. Béldl Kálmán Zsibó, Heinrich Károly Buzlás, br. Blomberg Frigyes Gardánfalva, Schneider Márton Kisratos, Jákó Pál Aranyosmedgyes, Gazdakör Magyarszentmárton, Tolvaly Ferenc Poka, Sz. Király Andor Margitta, Hitelszövetkezet Margitta.

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Csiki Sándor Kolozsvár, Tolvaj György Széplak, Bakay János Parcza, Jákó Pál Aranyosmedgyes, Gazdakör Magyarszentmárton, Tolvaly Ferenc Poka, Sz. Király Andor Margitta, Kertész Béla Marosvásárhely, Virág Károly Zilah, Vm. Gazdasági Egyesület Dicsőszentmárton.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Virág Károly Zilah (50 L.), gr. Horváth Tholdy Rudolf Marosnémeti.

1927. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: gr. Horváth Tholdy Rudolf Marosnémeti.

A szervezés munkájához tagjaink segítségét kérjük.

A tavasz folyamán minden egyes Tisztelt Tagtársunk címére megküldöttük az E. G. E. tagnévsorát egy tagsági nyilatkozat kíséretében, azzal a kéréssel, hogy szíveskedjék a tagsági nyilatkozat felhasználásával az E. G. E. tagjai sorába megnyerni, bevonni a község területéről és környékéről azon Tisztelt Gazdatársakat, kik még nem tagjai az E. G. E.-nek, avagy közölni azok címét, akik a községben vagy környékén laknak, de még nem tagjai az E. G. E.-nek, hogy külön levélben is felhívassuk az egyesületi tagok sorába való belépésre.

Továbbá kértük a Tisztelt Tagtársaink szíves értesítését, hogy régen volt-e, avagy jelenleg van-e a községben gazdakör? Ha nincsen, található-e a községben annyi, a szervezkedés iránt kellő érzékkel bíró jóra való és értelmes gazda, hogy ott egy gazdakört lehessen alakítani és ha igen, volna-e szíves vállalni, avagy kit tartana fölkezdőnek az ügy előkészítésére és a gazdakör megalakítási munkálatainak elvégzésére?

A korábban beérkezett válaszok alapján, az egyesület a szervezés érdekében szükséges további lépéseket megtette. Számos tagtársunk választát nélkülözzük még, roha bizonyára van minden gazdatársunk ismerősei körében olyan gazda, aki még nem tagja az E. G. E.-nek. Kérjük ezért Tisztelt Tagtársainkat, hogy a szervezés munkájában legalább a fent jelzett címek beküldése által szíveskedjenek az egyesület segítségére lenni.

Az 1927. évi cukorrépa munkás szerződés. A Cukorrépa-termelők Szövetségének Aradi tagozata e hó 17-én ülést tartott, Purgly László elnöke alatt. A termelők ezen a gyűlésen a jövő évi munkás szerződés feltételeit beszélték meg. Irányelvül kimondották, hogy 1. az első kapálástól a waggonba rakásig minden munka a vállalkozókat terheli anyagi felelősség terhe mellett 2. A szerződésben kikötendő lakás alatt általában jól kitakarított pajta, vagy istálló helyiség értendő. 3. Tüzelő anyag alatt a gazdasági alkalmazottak természetbeli járandóságába adott tüzelő anyag: galy, kőre vagy egyéb rendelkezésre álló anyag értendő. 4. A termelő köteles szerszámot adni a munkásoknak és őt az adott minőségben tartoznak elfogadni. 5. Az esetleg adandó munkáltatási előlegek összegét a Szövetség egészen a termelők belátására bizza. 6. Élelmezésre hetenként és fejenként a 14 éven felüli férfi vagy női munkásra megállapított a Szövetség 6 kg. kenyérszövet, vagy 7 kg. kenyert, 1 kg. szalonnát, 5 kg. burgonyát, 0.5 kg. birka, vagy marhahúst, 0.5 kg. hagymát, 25 deka só. Ez az élelem egy holdra a tavalyi 1562 L.-el szemben az aradi közismert alacsony piaci árak mellett 2262 L.-t tesz ki, vagyis ez 700 L. költség többletet jelent a jövő évre holdanként. Részben mivelés esetén kat. h.-ként 200 mm.-ig egynegyed részt fizetnek a termelők 40 q répa garantálása mellett. 200 mm.-án felüli termés után a negyed rész nem jár, Kézpénz fizetés esetén 4200 L.-t fizetnek a tavalyi 3500—3800 L.-el szemben. — Több szerződés típus került ismertetésre ezenkívül, a Szövetségi tagozat azonban csak a fentit határozta el javaslatba hozni. — Kimondották továbbá, hogy Pécskán dec. hó 5-én vándorgyűlést rendeznek és felkérlik a központi a távolabbi vidékre szállítandó répaszelet fuvardíjának csökkentése érdekében illetékes helyen való intervencióra.

Kisebb szakközlemények.

Lábtörés gyógyítása csikón. Gyakori eset a csikók lábtörése. Gyógyításuk ellenben kevésbé gyakran szokott sikerülni. Teljes törés esetén a legtöbb gazda le is mond a szerencsétlenül járt állatról. Ezért érdeklődésre számíthat az a két eset, melyekről Grundl F. th. állatorvos az Állatorvosi Lapok f. é. 20 számában említést tesz. Az egyik, öthónapos melegvérű, csikó bal lábközépcsontján a csüd felet 15 cm.-re ferde irányú teljes törés támadt. Pólya, vatta, tiszta kóc és négy keskeny, csánktól a pata alá érő legömbölyített szelű zszindel elkészítése után a lefektetett csikó tört lábát két ember kihuzta annyira, hogy a csontvégek egymásba illettek. Ezután a tört rész vattába került, amit pólya erősített a csontra. Ezután a lábszárra bőséges vatta és kócréteg került zszindellyel összefogva. A zszindelyek alulról felfelé három pólyával lettek megerősítve. A zszindelyek a csánktól a pata alá terjedtek úgy, hogy a csikó rájuk támaszkodhatott. Ezután a csikót felállították, de nem függesztették fel, csak a jászolhoz költették. A kötés három hétig maradt s időközben nem lazult meg, pedig nem volt gipszkötés, csak száraz pólyakötés. A tört labra új kötés került, ami ismét három hét múlva került le. Ekkor már a csikó megterhelte lábát, lépésben nem, csak ügetésben sántított egy ideig. A törés helyén kis megvastagodás maradt, de később felszívódott. A gyógyulás időtartama 7 hét volt. A második, 7 hónapos hidegvérű méncsikó, hátsó jobb lábának csánkizülete alatt 20 cm. re tört el a láb közepcsontja. A fent már említett kötőanyagokon kívül megfelelően széles kihomorított, legömbölyített szelű 4 darab erősebb zszindelyre volt szükség. A ledöntött csikót 4 ember tartotta s 2 ember huzta ki a lábát, hogy a törés egyenes helyzetbe jusson. Ezután a törés helyére s annak szomszédságára pólyával lefogott vattaburkolás, folytatólag az egész bőséges vatta- és kócréteg került a zszindelyek alá, melyek ismét 3 pólyával lettek megerősítve. A csikót felállították s az istállóban felügesztették. Három hetenként új kötést kapott a csikó. Az 5. hét végén a csikó lábát már megterhelte, bár a függőágyból 3 hét után leeresztették. Kilenc hét múlva már teljes gyógyulás következett be, a csikó csak ügetésben sántított még egy kissé. A törés helyén visszamaradt kisebb fokú duzzanat naponta masszírozva hat hét alatt teljesen felszívódott. A leírt esetekről kitűnik, hogy megfelelő körültekintés mellett a csonttörés a csikókon gipszkötés nélkül, tisztán száraz pólyakötéssel is gyógyítható.

A hangyák irtása. Sokszor igen kellemetlen vendég a hangya, azért ilyenkor irtani kell. Annak módjait német forrás alapján alább adjuk. Ahonnan a hangyák előjönnek, oda kámfort és schweinfurti zöldet hintsünk s a nyílást tapasszuk be gipsszel, vagy cementtel. Így még a patkány is elpusztható. Azonkívül a hangyákat forrázzuk le, ha nagyobb mennyiségben együtt látjuk őket. Nyáron védekezhetünk a paradicsomlevéllel. Minden hangyajárta helyre tegyünk friss paradicsomlevelet s azonkívül paradicsomlevélből főzzünk jó erős teát s azzal ismétellen jól kenjük be azokat a helyeket, ahol a hangyák jelenkeznek. A paradicsomlevél szaga elűzi a hangyákat.

Talajoltó anyag előállítása a gazdaságban. A talajoltó anyag nem egyéb mint hasznos baktériumtenyészet. A trágya helyes kezelése révén a trágyában igen elszaporodnak ezek a véglények. Ezért van az, hogy a jól vagy rosszul kezelt trágya hatása között oly nagy az eltérés. A baromfiak, galambok trágyája, azonkívül a rostált juhtrágya, majd a sertés-trágya a legalkalmasabb tenyésztő telepe a baktériumoknak. Az ilyen trágyát 2 rész jó kerti földdel és fűrészporral összekeverjük s egy szelős, fedett félszer alatt 120 cm. széles és 35 cm. magas halomba rakjuk. Az egész

halmot havonta jól átforgatjuk s szűrőlocsolón át öntözzük, de nem nedvesen, csakis nyirkosan tartjuk. A halmot mosogató lével is öntözhetjük, 6—8 hét múlva moslékossá válik a halom, giliszták lepik el, ami annak a jele, hogy a telep beérett. Ekkor a palánta-, vagy vetési fészkekbe, sorokba egy egy fél maroknyit teszünk belőle, vagy vetés előtt a földre kiszorjuk. *Ez a Gotthard-féle edafon kultúra. Lehet az edafonból 1—2 lapátnyit 1 hordó vízbe is dobni, naponta többször megkeverni s 8—10 nap múlva már a baktériumok elszaporodtak benne s a növények öntözésére felhasználható. Ez a Gotthard féle bioplankton eljárás. Mezőgazdasági, de különösen kertgazdasági üzemekben mindkettővel hihetetlen eredményeket értek el.*

Kérdés — felelet.

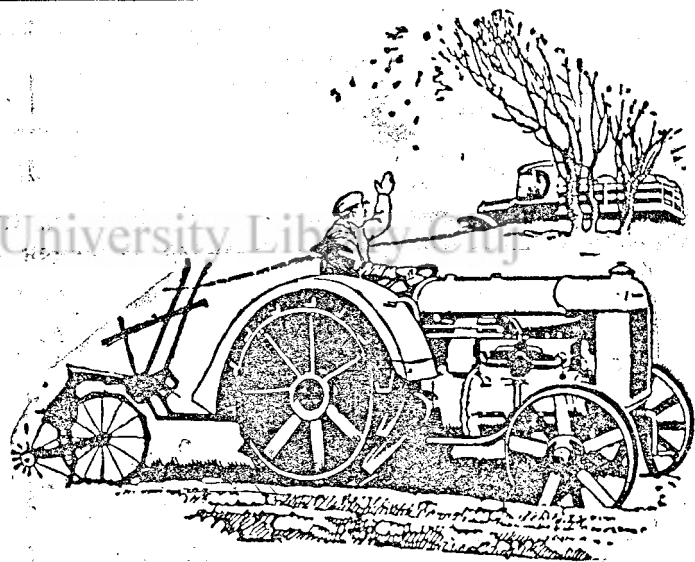
Milyen korban fedeztethetők a szimmentáli üszök. *Kérdés.* Igen szépen fejlődő szimmentáli üszőborjúim vannak, melyek fejlettségük miatt valószínűleg 2 éves korukban fedeztethetők volnának. Nem okozná-e ez a fejlődésük megakadását s nem volna-e a tejelő képesség hátrányára? *D. S.*

Felelet. Eredeti otthonukban a szimmentáliakat 1³/₄—2¹/₂ éves korukba állítják tenyésztésbe, de ahol nagytestű állatok előállítására törekszenek, ott csak 2¹/₂ éves korban eresztik az üszöket a bika alá. A korai tenyésztésbe vonás ellenben ott divik, ahol a testnagyság

és az élősúly rovására (hustermelés és igazhatóság) a mielőbbi tejtermelést részesítik előnyben. Amire mennyiség tekintetében is némileg kedvező hatással van a mérsékelt en korábbi tenyésztésbe vonás. Megfelelő takarmányozás esetén az üszőt általában akkor vonhatjuk a tenyésztésbe, ha remélhető fejlettségének ³/₄ részét már elérte. A szimmentáli tehének átlagos súlya 650 kg, azért az üsző akkor eresztethető a bika alá, ha közepes kondícióra vonatkoztatott élősúlya kb. a 480 kg.-ot eléri. Ha ennél fejletlenebb üsző kerül tenyésztésbe, az már nem éri el a fajta jellemző fejlettségét s utódainak testnagysága is hanyatlani fog. Tény, hogy ezt a súlyt a közepes kondícióban levő szimmentáli üsző 2 éves korára alig éri el, illetve ha el is érne korábban, legfeljebb a 2 éves kornak a bevárása okvetlenül ajánlatos lesz.

Irodalmi Szemle.

„Egy természettörvény és az emberiség jövője.” Iria Cs. Lázár László. A múlt második bővített kiadásában jelent most meg. A munka azon megfontoláson épül fel, hogy a változhatatlan természettörvény szerint minden cselekedetben már benne van a megfelelő következmény, melyben részesülni fog a cselekedet létrehozója. Ebből következik, hogy minden cselekedet jó, amely az ember lételet fejlődésében és tökéletesedésében előmozdítja és viszont. Ezt kell felismernie az embernek,

Ne hevertesse a Fordsonját!

Az a gazda, akinek Fordson traktor van a birtokában, nagy hibát követ el, ha azt nem dolgoztatja állandóan. Nincsen olyan évszak, melyben a Fordson nem lehetne használni. A szántáson, vetésen és boro-náláson kívül elvégzi a Fordson az aratást, cséplést stb.

A Fordson fáradhatatlan cseléd a mezőgazdasági munka elejétől annak végéig. Dolgoztassa állandóan a Fordson saját maga helyett, ezáltal sokkal nagyobb eredményeket fog elérni, kisebb kiadások és fáradság mellett.

A Fordson két és fél katasztrális holdat négy óra alatt megmunkál, könnyen elvégzi 6—8 ló munkáját, nagyon kevés üzemi költséget okoz, és ezt is csak akkor, ha tényleg dolgozik.

Érdeklődjék és próbálja ki!

Fordson

A Ford Motor Company gyártmánya

3981

Látogassa még ma meg az országban lévő számos képviselőnk egyikét!

kinek állati teste, emberi lelke és Isteni szel-
léme van, — boldogulásának érdekében. Erre
vezeti az embert az értelem, melyet csak az
emberben élő isteni szellem működő sze ve,
az emberi agy képes kitermelni." Ezek a munka
alapgazsagai. E természetörvényeket alkalmazza
a szerző az egyén és összesség életében, a
közgazdaság, állam, világ gazdaság, világ béke
kérdéseinek megvilágításában. A munkát a szerző
tankönyvnek szánta, mely megtanítja az embert
saját sorsát intézni, hogy cselekedeteivel életét
széppé és kellemessé tehesse. E munka utjelző
azoknak, „akik a szenvedés útját járták”, de
nem ismerik a szenvedés okát; a hibát, melyet
elkövetnek, végzetnek hiszik és még „azt sem
tudják, hogy az igaztalan cselekedet hozta a
szenvedést a világra.” A munka át meg át van
fűzve gyakorlati vonatkozásokkal. Nem száraz
szavu elvont filozofus írta, hanem a minden
napl élet reallításában tapasztalt gazda. Épen
azért legmelegebben ajánljuk a munkát gazda-
társaink szives figyelmébe. Megrendelhető a
szerzőnél: Cs. Lázár Lászlónál Ilia—Marosillye,
jud. Hunedoara. Ára 120 L.

Vegyes közlemények.

Gazdasági törvényjavaslatok a parla-
ment őszi ülészaka előtt. Bukaresti tudósít-
ónk jelenti: A munkügyi miniszter a parla-
ment őszi ülészakának első napjában a követ-
kező törvényjavaslatokat terjeszti elő: 1. A munka-
kamarák felállításáról. 2. A munkásbiztosító
pénztárak reorganizálásáról. 3. A szövetkezeti
törvény módosításáról. 4. Az építkezésekről. 5.
A washingtoni, a berni és a genfi konvenciók
ratifikálásáról szóló törvényjavaslatokat.

300,000 waggon kukorica feleslege van
Romániának, amely kivihető volna külföldre.
Ha a kiviteli vámok és a vasúti fuvar nem
akadályozná ezt is meg, a kivitelrel hozzájá-
rulhatnánk a valuta árfolyam javításához és
a stabilizációhoz. A reményünk ha meg is
volna, a vámmegedelményekben a kivitelnél azt
tapasztaltuk, hogy az ilyen rendeletek végre-
hajtására számító exportőrt a határon azzal
fogadják, hogy „ide még nem jött meg a ren-
delet, tessék kifizetni az export vámo.” Pesz-
szimista felfogás ez, de nem is annyira felfogás,
mint szomorú tapasztalati tény. Mi gazdák,
ugy vagyunk az utóbbi időben, hogy ha
esik a lei, emelkedik a napszám és szükség-
leti cikkek ára. Ha javul a lei ezek nem csök-
kennek, ellenben esik a herema, a gabona
ára. A cselédek, ha esik a lei, pénzbeli jár-
andóságuk felemelését kérik, ha javul a lei, a
termesztelbeni járandóságuk mennyiségének
emelését kérik, mert annak értékesítésekor alig
kapnak pénzt. A gazda tehát legjobban érzi
a lei ingadozásának káros következményét.

Egy waggon cukorrépa árának 10
százalékával emelkedik a munkások vasuti
fuvardíja. Tudvalevő, hogy a csoportosan
utazó mezőgazdasági munkások vasuti fuvardíj
kedvezményét is megvonja az idén a C. F. R.
A kedvezmény megvonása elsősorban az er-
délyi cukorrépa termelőket érdekli, akik az al-
földi vidékekről, Arad környékéről hozatiak
szakmányaosokat. Az eddigi tarifa és kedvezmé-
nyek mellett egy munkás fuvardíja a munka
helyére és vissza tavasszal és ősszel összesen
520 leibe került. Ezzel szemben az új tarifa
szerint ez az ut a jövő termelési évben 1340
leibe, tehát 820 leivel többre fog kerülni mint
eddig. Ez a kat. holdankénti melési költsé-
gekre átszámítva, kat. holdanként 120 L. költ-
ségibbet jelent, ami a mai 12,600 leies
waggonkénti répaár 10 százaléknak felel
meg kb. A cukor illetve répaárak megfelelő
emelése nélkül a répa termelés nem bírja meg
ezeket a költségeket. A fuvardíj emelés maga
után vonja a munkásokat szállító vidék munka-
nélküliségét és az erdélyi répa termelők mun-

káshiány folytán való répa vetés terület csök-
kentését, ami sem a termelőnek, sem a mun-
kásnak, sem pedig a gyárnak és a fogyasztók-
nak az érdeke nem lehet.

A vasárnapi motoreke-bemutató bíráló
bizottságát összeállította az E. G. E. Az
Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési Szak-
osztálya f. hó 21-én a kolozsvári Szentgyörgy-
hegyi dűlőben (Czink-féle birtokon) rendezendő,
mérésekkel kapcsolatos motoreke-bemutató bi-
rálóbizottságába a kolozsvári mezőgazdasági
kamarával egyetértőleg felkérte a gazdák ré-
széről Gr. Teleki Árvéd, dr. Szász Ferenc, dr.
Wolff Gyula, Balla György, László Zoltán,
Muzsnay Ferenc, Brunner Béla és Farkas Al-
bert földbirtokosokat, valamint Frank Rudolf
ipari felügyelő, gépészmérnök és Robátzky
Lajos műhelyfőnök urakat. A bemutatón az
Excelsior, International- és Fordson- traktorok
kerülnek rentabilitási szempontból vizsgálat alá.
A bemutató napján a főtérről autbuszjáratok
fognak közlekedni. A megnyitás d. e. 10 óra-
kor történik meg.

A váltóval fedezett árutartozás ese-
dékesége. A kereskedelmi gyakorlat megho-
nosította az eladásnak olyan módját, hogy az
eladó az árut a vevő rendelkezésére bocsátja
ugy, hogy ez a vételár az esedékességig,
váltóval tartozik fedezni. Így a vevő hitelt nyer.
Ilyen peres ügy került nem rég az aradi tőzsde-
bíróhoz, amely a váltó átadását elmulasztó
vállalatot azonnali fizetésre ítélte azon indokkal,
hogy a váltó fizetési eszköz s a váltó átadásá-
nak elmulasztásával az illető adós a fizetésben
volt késedelmes. E szerint a kikötött váltó át
nem adása a követelés esedékességét vonja
maga után.

P I A C.

Országos vásárok.

1926. november hó 22-én. Ditró, Magyar-
nagyzsombor, Misztófalú, Szászkezd. — 23-án.
Homoródbence, Szatmárnémeti. — 24-én. Besz-
terce. — 25-én. Alvinc, Bánffyhungad, Göstőd,
Gyulakuta, Gyergyóditró, Kutyfalva, Székelyhid.
— 27-én. Kászonaltíz, Medgyes, Oláhfalú.
— 28-án. Bethlen, Makfalva, Mezőbánd, Világos.

Gabonapiac:

	Erdély	Bánát	Regát
Buza (szokvány)	750	730—740	
Rozs — — —	500—520	550—570	590
Sórárpa — — —	550	550	550—570
Takarmányárpa	430—460	450—460	460
Zab — — —	400	400	350—360
Tengeri, régi — —	500	520	480
„ „ új — — —	380—390	360—370	300—310

Állatvásárok árai:

Borju kg. ja — — — —	37—38 lei
Vágómarha exportra per kg. —	20—22 „
Hízómarha „ „ — — —	23—24 „
Vágómarha belföldre „ „ —	18—20 „
Beállítani való marha „ „ —	22 „
Sertés min. szerint „ „ —	30—34 „
Hízó párja — — — —	25—35,000 „

Bordrak: a Szilágyságban 15—16 L.,
Bánátban 14—16 L. Erdélyben 20—30 L. lite-
renként.

Komlódrak: A saazi piacon I. o. 50
kg. ként 4400—4500 cseh korona, gyengébb
3700—3800 ck. Az irányzat szilárd.

Ismét kapható

a Krieger-féle REPARATOR

hűtés, csusz, kőszvény elleni szer,
minden gyógyszerárban. Ára 65 L.
Ahol nem kapható, oda 3 leveget 210
Lei utánvétellel küld a főraktár:

Farmacia FLOHR Cluj.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei.
Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron
számítanak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Október 30-iki szá-
munkbeli „Előfizetési fel-
hívás” szerint gróf Teleki
Árvéd „Növényelnk hasz-
náról” szóló nagy műve
1 példány 270 Lei, 3 pél-
dány 540 Lei postautal-
vány és levelezőlap értesít-
tással rendelhető meg de-
cember 1-ig Gróf Teleki
Árvédnál Cluj, Doroban-
tilor 118. 3983

Keresek legkésőbb 1927.
január 1-re egy nőtlen
gazdasági Ispánt maros-
szentgyörgyi gazdaságom-
ba, ki a földműves iskolát
végezte. Bizonyítványmá-
solatokkal és fizetési igénye
megjelölésével pályázati
kérelmét küldje Máriaffi La-
jos Sängeorglu, pu. Targul-
Mures címre. Szükség ese-
tén személyes bemutat-
kozás kívánatik. 3986

Gyümölcsfákat,

gyümölcsfaanyagokat, dísz-
fákat, díszcserjéket, fenyő-
ket, rózsákat, eperpalán-
tákat, spárgagyökereket,
szőlőültványokat, alanyvesz-
zőket, stb. szállítanak a
legjobb minőségben

Ambrosi, Fischer és Társai

Falsholák és szőlőültványtelepek R.-T. Alud—Nagyenyed-
Árjegyzék kívánatra ingyen. 3970

MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz
vetőmagcsávázó „TILLANTIN”.
Vetőmagcsávázó „USPULUN”.
Nedves vetőmagcsávázó „TILLAN-
TIN” — „ZELIO” patkányirtó
még, „ZELIO” egérirtó méreg-
szemcsék. NITROGÉNTRÁGYÁK
mint kén-savas ammoniák,
„LEUNA” salétrom és Harnstoff.
Továbbá a világhírű Ba-er-féle
„CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben,
drogériában stb. — Ha nem volna raktáron,
ugy forduljon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.

Timișoara, Bánáti-ház 3949

Képviselők: W. Weinrich et Ing. Zapfe
Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek
és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

	Lei
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5 6 12 10
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5 6 12 16
12. Rittler G. A házlkert	30 31 37 41
17. Ásványi Lajos. A vörös löhere termés- téséről	8 9 15 19
19. Herényl: A nyerstakarmányok eltevése	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berende- zéséről	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése	5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állataink takarmá- nyozása	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gon- dozása	10 11 17 21
38. Cserháti S. A gyomok kártékonyága	5 6 12 16
43. Ikaival. Szőlőművelésről	5 6 12 16
46. L'Hullier I. A káposzta-félék termés- tése	5 6 12 16
47. Dr. Balintner F. A mezőgazd. szeszgyárak	5 6 12 16
48. Dr. Nagy E. A cukorrépa termelése	40 41 47 51
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények el- lenséget	10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gaz- dasági társadalomtudományban	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajtőkészítés	15 16 22 26